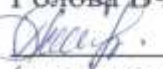

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»**

УХВАЛЕНО
на засіданні Вченої ради
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»
Голова Вченої ради
 Т.О. Губанова
(протокол від 22.08.2018р. № 1)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

 Т.О. Губанова
(наказ від 22.08.2018 р. № 24-н)

**ФІНАНСИ
СИЛЛАБУС**

освітньо-професійна програма	072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-кваліфікаційний рівень	молодший спеціаліст
форма навчання	денна

Розробник: керівник групи забезпечення,
викладач кафедри фінансів і кредиту
д.е.н., доц. Лисенок О.В.

Київ 2018

ЗМІСТ

1. Основні характеристики навчальної дисципліни.....	3
2. Вступ.....	4
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Тематика та план лекційних, семінарських занять.....	7
5. Завдання для контрольних модульних робіт, самостійних робіт.....	21
6. Система поточного і підсумкового контролю.....	38
7. Питання до іспиту.....	41
8. Список рекомендованих джерел.....	44

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітній ступінь – молодший спеціаліст

Курс - III

Кількість годин – 150 годин (5 кредитів)

Характеристика дисципліни – нормативна

Семестр – 5

Лекцій – 34 години

Семінарів – 34 годин

Самостійної роботи – 78 години

Консультації- 4 години

Вид контролю – іспит у 5 семестрі

ВСТУП

Мета дисципліни – надання знань щодо сутності та теоретичних основ функціонування фінансів, фінансового права та фінансової політики, фінансово-економічних відносин, що виникають на фінансовому ринку і формування в майбутніх фахівців системи знань, умінь та навичок для здійснення успішної фінансової-аналітичної роботи.

Завдання дисципліни:

- вивчення сутності, ролі та функцій фінансів;
- виявлення впливу фінансів на економіку країни через фінансову політику і фінансовий механізм;
- формування знань щодо фінансового механізму та його структуру;
- розкриття змісту та характеристики основ фінансових відносин;
- визначення важливості значення структури та принципів організації фінансового ринку;
- ознайомлення з основними показниками фінансово-господарської діяльності підприємства;
- з'ясування порядку створення та функціонування фінансів підприємств;
- оволодіння знаннями щодо економічної природи страхування та основ його організації;
- розкриття змісту поняття та встановлення сучасних факторів формування світових фінансових ринків;
- набуття знань щодо порядку встановлення й методології обчислення валютного курсу національної грошової одиниці України;
- вивчення специфіки функціонування та наукову основу податкової системи;
- визначення особливостей фінансів галузей невиробничої сфери.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- місце та роль фінансів в економічних відносинах;
- ключові терміни дисципліни;
- особливості фінансового права та фінансової та основні функції, що вони виконують;
- функціонування податкової системи та податкову політику держави;
- основні види страхування та ринок страхових послуг;
- роль та функції фінансового ринку;
- особливості фінансів підприємств;
- функціонування міжнародних фінансів;
- роль та функції державних фінансів;

вміти :

- визначати функції та структуру фінансів;
- оволодіти основами організації страхового бізнесу;
- класифікувати структуру бюджету як об'єкта управління;
- досліджувати методологічні основи побудови фінансової системи;
- ідентифікувати сучасні проблеми фінансів і знаходить напрямки їх рішення;
- використовувати методи аналізу і оцінки фінансової політики держави;
- визначати необхідність удосконалення податкової системи;
- оволодіти методами фінансування підприємств та організацій невиробничої сфери;
- аналізувати особливості розвитку та сучасний стан фінансового ринку в Україні;
- охарактеризувати тенденції побудови світових фінансових систем.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Т е м а	Лекції (к-ть ГОД.)	Семін. заняття (к-ть ГОД.)	Самост. робота (к-ть ГОД.)
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади фінансів			
Тема 1. Предмет фінансової науки	2	2	4
Тема 2. Фінансова система	2	2	4
Тема 3. Фінансова політика та механізм її реалізації.	2	2	4
Тема 4. Фінансовий контроль	2	2	4
Модульне тестування 1			2
Змістовний модуль 2. Державні фінанси			
Тема 5. Податки. Податкова система	2	2	4
Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	2	2	4
Тема 7. Бюджетний дефіцит	2	2	4
Тема 8. Державний кредит	2	2	4
Тема 9. Місцеві фінанси	2	2	4
Тема 10. Спеціалізовані цільові фонди держави	2	2	4
Модульне тестування 2			2
Змістовний модуль 3. Складові фінансової системи			
Тема 11. Страхування, як особливий елемент фінансової системи	2	2	4
Тема 12. Основи функціонування фінансів підприємств	3	3	6
Тема 13. Фінанси населення	2	2	4
Тема 14. Фінансовий ринок	3	3	6
Тема 15. Міжнародні фінанси	2	2	4
Тема 16. Фінанси країн з розвинутою економікою та Європейського Союзу	2	2	4
Модульне тестування 3			2
І С П И Т			
В С Ь О Г О :	34	34	78

ТЕМАТИКА ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансів

Тема 1. Предмет фінансової науки (2 год.)

Зміст, предмет, методологія та основні категорії фінансової науки. Поняття "фінанси". Історичні передумови виникнення фінансів.

Характеристика ознак фінансів. Концептуальні підходи до визначення економічної суті поняття "фінанси". Необхідність та роль фінансів в економічній системі держави. Функції фінансів. Зміст розподільчої функції. Контрольна функція фінансів, її зміст. Грошові фонди, їх сутність та основні ознаки.

Тема 2. Фінансова система (2 год.)

Поняття та сутність фінансової системи. Принципи побудови сучасної фінансової системи. Спільні ознаки фінансових систем різних країн.

Структура фінансової системи. Особливості функціонування державних фінансів. Фінанси підприємств як складова фінансової системи. Сутність фінансів населення.

Управління фінансовою системою. Основні завдання органів управління фінансовою системою. Структура фінансового апарату України. Найважливіші проблеми розвитку фінансової системи України.

Тема 3. Фінансова політика та механізм її реалізації (2 год.)

Сутність та завдання фінансової політики. Фінансова стратегічна політика. Тактична фінансова політика. Етапи реалізації фінансової політики.

Фінансовий механізм та його основні підсистеми. Фінансове управління. Мета та суб'єкти фінансового контролю. Структура фінансового механізму. Кредитування як форма фінансового забезпечення. Сутність фінансового регулювання. Сутність методу фінансового регулювання.

Фінансове планування як найбільш вагомим елемент фінансового механізму. Особливості фінансового планування. Основні напрямки удосконалення фінансового планування в Україні. Види фінансових планів.

Тема 4. Фінансовий контроль(2 год.)

Сутність фінансового контролю. Об'єкти фінансового контролю. Характеристика видів фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю за видами, типами та формами. Методичні прийоми документального та фактичного контролю. Ревізія як метод фінансово-господарського контролю.

Сутність державного фінансового контролю. Роль, завдання та масштаби державного фінансового контролю. Принципи державного фінансового контролю. Основні функції державного фінансового контролю. Основні органи державного фінансового контролю.

Сутність аудиторського контролю. Послуги, які надають аудиторські фірми.

Змістовий модуль II. Державні фінанси

Тема 5. Податки. Податкова система (2 год.)

Економічна сутність і функції податків. Визначення податків, зборів. Основні характерні особливості податків. Сутність фіскальної функції податків. Зміст та прояв регулюючої функції.

Елементи податку, їх характеристика. Суб'єкти та об'єкти податку. Джерело сплати податку. База оподаткування. Основні види ставок податку. Класифікаційні ознаки ставок податків. Способи стягнення податків в практиці оподаткування.

Податкова система України. Основні чинники, що визначають податкову систему. Рівні визначення податкової системи. Структура податкової системи. Складові системи оподаткування. Перелік загальнодержавних податків, зборів та обов'язкових платежів. Перелік місцевих податків та зборів.

Податкова політика держави. Складові елементи податкової політики держави. Принципи оподаткування. Критерії класифікації податків: за економічним змістом об'єкта оподаткування; за органом державної влади, який стягує податок; за формою взаємовідносин платника і держави (оподаткування); за напрямком використання; відносно до джерела сплати;

відносно до платника. Характеристика основних податків податкової системи України.

Тема Бюджет. Бюджетна система (2 год.)

Призначення та економічна сутність бюджету. Мета та об'єктивна необхідність бюджету. Фінансовий вплив бюджету на економіку. Розподіл та перерозподіл національного доходу країни. Складові частини бюджету. Основні функції бюджету. Моделі централізації фінансових ресурсів країни у бюджеті. Фактори, що впливають на формування та використання бюджету. Сутність бюджетної політики. Зміст і призначення бюджетної класифікації.

Склад доходів бюджету. Доходу загального і спеціального фонду. Фактори, що впливають на формування доходів бюджету. Класифікація доходів бюджету. Податкові та неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Офіційні трансферти. Сутність цільових фондів.

Видатки бюджету. Принципи, на яких базуються розподіл видатків бюджету. Класифікація видатків та кредитування бюджету.

Бюджетне фінансування. Принципи бюджетного фінансування.

Бюджетна система та принципи її побудови. Бюджетний устрій. Бюджетна система України. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетний процес в Україні.

Тема 7. Бюджетний дефіцит (2 год.)

Сутність бюджетного профіциту. Основні форми бюджетного профіциту. Бюджетний дефіцит. Форми прояву бюджетного дефіциту. Причини виникнення бюджетного дефіциту. Основні причини бюджетного дефіциту в Україні.

Концепції збалансованості бюджету. Фінансування бюджетного дефіциту. Емісійні методи фінансування бюджетного дефіциту. Джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема 8. Державний кредит (2 год.)

Економічна сутність державного кредиту. Основні функції державного кредиту. Види державного кредиту. Класифікація запозичень. Міжнародний кредит. Механізм застосування державних запозичень. Чинники, на яких ґрунтується залучення запозичень. Джерела погашення державних запозичень.

Сутність та оцінка державного боргу. Негативні явища, що пов'язані зі збільшенням державного боргу. Показники, за якими здійснюється оцінка державного боргу. Методи управління державним боргом. Проблеми управління державним боргом в Україні. Боргова безпека держави.

Тема 9. Місцеві фінанси (2 год.)

Сутність та значення місцевих фінансів. Фінансові основи інституту місцевого самоврядування в Україні. Завдання та функції місцевих органів влади. Основні форми впливу місцевих органів влади, їхніх фінансів на економіку та соціальну сферу держави. Склад місцевих фінансів.

Місцеві бюджети, їх доходи та видатки. Проблеми місцевих бюджетів. Структура доходів місцевих бюджетів. Склад видатків та кредитування місцевих бюджетів. Види видатків.

Тема 10. Спеціалізовані цільові фонди держави (2 год.)

Загальнодержавні фонди цільового призначення, їх класифікація та характеристика. Державні цільові фонди. Основне призначення державних цільових фондів. Джерела формування державних цільових фондів. Види державних цільових фондів.

Характеристика загальнодержавних позабюджетних фондів, створених в Україні. Пенсійний фонд. Основне призначення Пенсійного фонду. Бюджет Пенсійного фонду. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Джерела доходів бюджету Фонду соціального страхування з

тимчасової втрати працездатності. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд соціального страхування від нещасних випадків.

Недержавні фінансові фонди. Недержавні пенсійні фонди. Благодійні фонди.

Змістовий модуль III. Складові фінансової системи

Тема 11. Страхування, як особливий елемент фінансової системи (2 год.)

Сутність класифікація та принципи страхування. Соціально-економічні функції страхування. Сутність захисної функції. Характеристика розподільної функції. Інвестиційна, попереджувальна та міжнародна функція страхування. Класифікаційні ознаки страхування. Класифікація страхування за економічними ознаками. Основні принципи страхування.

Галузі страхування. Сутність майнового страхування. Зміст та склад особистого страхування. Економічне призначення страхування відповідальності.

Страховий ринок. Акумуляція та розподіл страхового фонду як головна функція страхового ринку. Структура страхового ринку. Структура страхового ринку в інституціональному, галузевому та територіальному аспектах. Причини недостатнього розвитку та проблем страхового ринку в Україні. Завдання розвитку страхового ринку України.

Вторинний страховий ринок. Сутність перестраховування. Процедура перестраховування. Економічна сутність та процедура ведення співстрахування. Склад доходів страховика. Витрати страховика. Визначення фінансової надійності страховика. Чинники забезпечення фінансової надійності. Роль страхування.

Тема 12. Основи функціонування фінансів підприємств (3 год.)

Сутність та функції фінансів підприємств. Фінанси підприємств як основа фінансової системи. Основні напрямки фінансових відносин

підприємств. Основні функції фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств.

Організація фінансів підприємств. Особливості функціонування різних типів підприємств. Типи об'єднань підприємств.

Сутність фінансових ресурсів підприємств. Види фінансових ресурсів залежно від власності. Грошові фонди підприємств. Роль, формування, розподіл та використання прибутку підприємства. Формування чистого прибутку підприємства за стандартами бухгалтерського обліку. Етапи розподілу прибутку. Розподіл та використання прибутку підприємств.

Тема 13. Фінанси населення (2 год.)

Сутність та визначення фінансів домогосподарств. Склад доходів та витрат домогосподарств. Сукупні витрати та доходи домогосподарств. Класифікація доходів та видатків домогосподарств.

Формування доходів домогосподарств. Утворення фондів домогосподарств. Мотивовані та немотивовані заощадження. Сутність різноманітних мотивів для заощаджень. Організовані та неорганізовані грошові заощадження.

Тема 14. Фінансовий ринок (3 год.)

Сутність та функції фінансового ринку. Зміст поняття фінансові посередники. Взаємовідносини покупців та продавців на фінансовому ринку. Місце фінансового ринку в системі товарно-грошових відносин. Функції фінансового ринку. Економічна роль фінансового ринку. Система взаємозв'язків між суб'єктами фінансового ринку.

Класифікація та функції суб'єктів фінансового ринку. Види учасників фінансового ринку. Класифікація прямих учасників фінансових операцій. Інститути інфраструктури фінансового ринку. Інституційні фінансові посередники. Особливості функціонування банківських інститутів та небанківських фінансових установ. Сутність поняття та функції професійних

учасників фінансового ринку. Структура фінансових посередників на фінансовому ринку.

Характеристика об'єктів фінансового ринку. Класифікація фінансових інструментів фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Структуризація фінансового ринку за часовою та інституційною ознаками. Особливості функціонування грошового ринку. Ринок капіталів, як сфера фінансового ринку, його структура та характеристика. Класифікація фінансово-кредитних посередників. Визначення та основні поняття ринку цінних паперів. Кредитний ринок та ринок цінних паперів, як основні складові фінансового ринку. Класифікація форм та видів кредиту. Структура ринку цінних паперів за основними ознаками. Класифікація цінних паперів, що перебувають в обігу в Україні.

Тема 15. Міжнародні фінанси (2 год.)

Економічна сутність міжнародних фінансів. Розподільча та контрольна функції міжнародних фінансів. Зміст міжнародної фінансової політики. Форми реалізації міжнародної фінансової політики. Складові міжнародної фінансової політики.

Структура міжнародного фінансового ринку. Особливості світових валютних ринків. Структура міжнародного зовнішнього фінансування. Механізм експортного кредитування. Способи калькуляції нарахованих процентів. Фінанси міжнародних організацій та інституцій.

Тема 16. Фінанси країн з розвинутою економікою та Європейського Союзу (2 год.)

Основні аспекти фінансової системи США. Елементи фінансової системи Сполучених Штатів Америки. Державний бюджет Великобританії. Основні правила фінансово-бюджетної політики Великобританії. Особливості функціонування фінансової системи Німеччини. Податкова система ФРН. Фінансова система Франції. Функціонування фінансової системи Японії.

Особливості функціонування фінансової системи скандинавських країн.

Принципи складання бюджету ЄС. Склад доходів та витрат бюджету ЄС. Податкова політика Європейського Союзу.

План семінарського заняття Тема 1. Предмет фінансової науки (2 год.)

1. Характерні ознаки фінансів та фінансових відносин.
2. Фінанси у системі ринкових відносин, соціально-економічна сутність фінансів.
3. Функції фінансів.
4. Фінансові категорії.
5. Фінанси як історична категорія.
6. Фінанси України в умовах реформ.
7. Генезис категорії фінансів
8. Передумови та фактори історичного формування фінансів.
9. Етапи еволюції фінансів.
10. Еволюція фінансів України.

План семінарського заняття Тема 2. Фінансова система (2 год.)

1. Сутність категорії «Фінансова система».
2. Характеристика структури фінансового апарату України.
3. Роль міжнародного кредиту в системі міжнародних відносин.
4. Специфіка формування фінансів домогосподарств.
5. Фінансові посередники в процесі функціонування фінансової системи.
6. Фінансова система України.

План семінарського заняття Тема 3. Фінансова політика та механізм її реалізації (2 год.).

1. Фінансова система України, її основні підсистеми та ланки.
2. Правове регулювання фінансової діяльності держави
3. Фінансова політика як складова частина економічної політики

держави.

4. Структурна побудова та засади функціонування фінансової системи в Україні.

5. Економічна сутність та правові основи фінансової діяльності держави.

6. Регулюючий вплив фінансової політики на розвиток суспільства.

7. Сутність фінансової політики.

8. Завдання фінансової політики.

9. Роль фінансових важелів в регулюванні соціально-економічних процесів.

10. Зміст, форми і методи фінансового контролю.

11. Правові засади фінансових відносин. Фінансовий механізм.

План семінарського заняття Тема 4. Фінансовий контроль (2 год.)

1. Сутність фінансового контролю

2. Класифікація фінансового контролю.

3. Контрольно-ревізійна діяльність.

4. Напрямки здійснення державного фінансового контролю.

5. Вдосконалення державного фінансового контролю.

6. Здійснення незалежного фінансового контролю.

План семінарського заняття Тема 5. Податки. Податкова система (2 год.)

1. Економічна сутність і функції податків.

2. Елементи податку, їх характеристика.

3. Податкова система та податкова політика в Україні.

4. Класифікація податків.

5. Характеристика основних податків податкової системи України.

6. Сутність та економічна природа податків: історичний генезис.

7. Податкова система України: розвиток та сучасність.

8. Податкова політика держави – формування та вплив на державні

фінанси.

9. Оподаткування в системі вартісних розподільчих відносин.

10. Прямі та непрямі податки: вплив на формування доходної частини бюджету.

План семінарського заняття Тема Бюджет. Бюджетна система (2 год.).

1. Економічна сутність та призначення бюджету.

2. Склад доходів бюджету.

3. Склад видатків бюджету.

4. Бюджетна система та принципи її побудови.

5. Бюджетний процес.

6. Бюджет – основний фінансовий план держави.

7. Порівняльна характеристика бюджетної системи України та однієї із зарубіжних країн.

8. Особливості бюджетної політики України на сучасному етапі.

9. Роль державного бюджету в соціально-економічному розвитку держави.

10. Порівняльний аналіз доходів і видатків державного бюджету за два роки.

11. Використання програмно-цільового методу у бюджетному плануванні.

План семінарського заняття Тема 7. Бюджетний дефіцит (2 год.)

1. Сутність дефіциту бюджету та причини його виникнення

2. Основні концепції збалансованості бюджету

3. Методи фінансування бюджетного дефіциту

4. Бюджетний дефіцит та його вплив на державний борг країни.

5. Причини виникнення дефіциту бюджету та методи його фінансування в Україні.

План семінарського заняття Тема 8. Державний кредит (2 год.)

1. Економічна сутність державного кредиту.
2. Види і форми державного кредиту.
3. Державний борг, його сутність та види.
4. Методи управління державним боргом.
5. Економічні наслідки державного боргу.
6. Структура державного боргу та механізм його формування.
7. Державний борг України та механізм його обслуговування.
8. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави.

План семінарського заняття Тема 9. Місцеві фінанси (2 год.)

1. Місцеві фінанси, їх суть і значення в економічному розвитку.
2. Місцеві бюджети, їх доходи і видатки.
3. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.
4. Місцеві фінанси як система.
5. Функції місцевих фінансів.
6. Місцеві бюджети – визначна ланка місцевих фінансів.
7. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності.
8. Поняття комунальної власності.
9. Регіональні цільові фонди.
10. Зміст і складові міжбюджетних відносин та методи бюджетного регулювання.
11. Поняття комунальної власності.
12. Управління фінансами та контроль на регіональному рівні.
13. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.

План семінарського заняття Тема 10. Спеціалізовані цільові фонди держави (2 год.)

1. Загальнодержавні фонди цільового призначення, їх класифікація і характеристика.

2. Характеристика загальнодержавних позабюджетних цільових фондів, що створені в Україні.
3. Недержавні фінансові фонди.
4. Джерела формування державних цільових фондів та їх призначення.
5. Недержавний пенсійний фонд, його проблеми та перспективи.
6. Пенсійна реформа в Україні.
7. Зарубіжний досвід створення та діяльності регіональних цільових фондів.
8. Благодійні фонди України.

План семінарського заняття Тема 11. Страхування, як особливий елемент фінансової системи (2 год.)

1. Основні етапи розвитку страхування в Україні.
2. Особливості реалізації страхової послуги у різних галузях страхування.
3. Страхування фінансових і кредитних ризиків.
4. Джерела виникнення страхування та етапи його розвитку.
5. Основні сфери впливу розвитку страхування на соціально-економічний стан суспільства та перспективи їх взаємодії.
6. Класифікація економічних ризиків та особливості їх страхування в Україні та за кордоном.
7. Порівняльна характеристика систем медичного страхування у зарубіжних країнах.
8. Проблеми розвитку особового страхування у Україні та шляхи їх вирішення

План семінарського заняття Тема 12. Основи функціонування фінансів підприємств (3 год.)

1. Сутність і функції фінансів підприємств.
2. Основи організації фінансів підприємств.
3. Фінансові ресурси підприємств, їх сутність і значення.

4. Прибуток підприємства: його роль, формування, розподіл та використання.

5. Фінанси підприємств як основа фінансів суспільства.

6. Особливості організації фінансів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.

7. Галузеві особливості організації фінансів.

8. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств.

План семінарського заняття Тема 13. Фінанси населення (2 год.)

1. Економічна сутність та склад фінансів домогосподарств.

2. Склад та класифікація доходів домогосподарств.

3. Склад та класифікація видатків домогосподарств.

4. Структура доходів та видатків домогосподарств в Україні.

5. Сучасний стан та розвиток фінансів домогосподарств в Україні.

6. Аналіз доходів та витрат домогосподарств в Україні та їх мотивація.

7. Заощадження домогосподарств в Україні та їх мотивація.

8. Формування та використання сукупних фінансових ресурсів домогосподарств.

План семінарського заняття Тема 14. Фінансовий ринок (3 год.)

1. Сутність та функції фінансового ринку.

2. Суб'єкти та інструменти фінансового ринку.

3. Структура фінансового ринку. Характеристика ринку грошей та ринку капіталів.

4. Кредитний ринок та ринок цінних паперів, їх структура, суб'єкти та інструменти.

5. Види цінних паперів, їх класифікація та характеристика.

6. Правове регулювання фінансового ринку в Україні.

7. Структура фінансового ринку та його суб'єкти.

8. Фінансові інструменти фінансового ринку, їх економічна та

правова природа.

9. Міжнародні стандарти розвитку фінансового ринку.

План семінарського заняття Тема 15. Міжнародні фінанси (2 год.)

1. Сутність, функції та політика міжнародних фінансів.
2. Міжнародний фінансовий ринок та його сутність.
3. Фінанси міжнародних організацій та інституцій.
4. Міжнародні фінанси, їх розвиток та функції.
5. Міжнародні фінанси та їх складові. Світове фінансове середовище та його взаємозв'язок зі світовим економічним середовищем.
6. Суб'єкти міжнародних фінансів та їх характеристика.
7. Міжнародне фінансове право.
8. Система міжнародних договорів, яка регулює фінансову діяльність суб'єктів міжнародних фінансів.
9. Міжнародна фінансова політика та її складові.
10. Валютна політика та її форми.
11. Кредитна політика як складова міжнародної фінансової політики.
12. Податкова політика як складова міжнародної фінансової політики.
13. Валютне регулювання.

Тема 16. Фінанси країн з розвинутою економікою та Європейського Союзу (2 год.)

1. Основні аспекти фінансової системи Сполучених Штатів Америки.
2. Особливості функціонування фінансової системи Японії.
3. Основні положення побудови фінансової системи Великобританії, Німеччини та Франції.
4. Основи функціонування фінансової системи скандинавських країн.
5. Структура бюджету та принципи організації оподаткування Європейського Союзу.
6. Валютна інтеграція Європейського Союзу і перспективи розвитку

фінансової системи ЄС.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ МОДУЛЬНИХ РОБІТ, САМОСТІЙНИХ РОБІТ

5.1. Змістовний модуль 1. Теоретичні засади фінансів

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте передумови виникнення фінансів.
2. Охарактеризуйте соціально-економічну сутність фінансів.
3. Назвіть визначення терміну «фінанси».
4. Порівняйте два терміни: «гроші» і «фінанси».
5. Поясніть чи всі грошові відносини є фінансовими?
6. Визначте суб'єкти фінансових відносин.
7. Обґрунтуйте сутність та принцип здійснення розподільчої функції фінансів.
8. Розкрийте сутність реалізації контрольної функції фінансів?
9. Охарактеризуйте фінанси як економічну категорію.
10. Розкрийте основні джерела формування фінансових ресурсів.
11. Поясніть історичний розвиток терміну *financia*?
12. Назвіть фактори, якими було обумовлено формування категорії «фінанси»?
13. Визначте головні історичні передумови виділення терміну «фінанси».
14. Перелічіть причини, якими було обумовлено відмінність фінансів різних суспільно-економічних формацій?
15. Який вплив переходу суспільства до товарно-грошових відносин на розвиток фінансів як економічної категорії?
16. Охарактеризуйте кожний з етапів розвитку фінансів.
17. Назвіть головні ознаки фінансів на сучасному етапі розвитку.
18. Проаналізуйте властивості, якими характеризуються фінанси в сучасних умовах?

19. Які є основні етапи розвитку фінансів України.
20. Розкрийте зміст фінансової системи за внутрішньою структурою.
21. Охарактеризуйте фінансовий ринок, які його структура та роль?
22. Які принципи, на яких базується фінансова діяльність держави?
26. Назвіть методи фінансової діяльності держави.
27. Розкрийте сутність фінансової політики?
28. Яка головна мета фінансової політики?
29. Проаналізуйте який регулюючий вплив здійснюється на економічний розвиток країни за допомогою фінансової політики?
30. Охарактеризуйте складові фінансової політики?

Приклади модульних контрольних робіт

Варіант 1.

1. Дати відповідь на питання:

- 1.1. Функції фінансів
- 1.2. Зміст фінансового контролю

2. Тести закритого типу

2.1. Фінансова політика складається з:

- а) міжнародної політики;
- б) дивідендної політики;
- в) грошово-кредитної політики;
- г) бюджетно-податкової політики;
- д) вірні всі відповіді.

2.2. Що не відноситься до децентралізованих фінансів:

- а) фінанси підприємницьких структур;
- б) фінанси населення;
- в) місцеві бюджети;
- г) державний бюджет;

2.3. Державні фінанси охоплюють:

- а) державні та місцеві бюджети;
- б) державні фонди цільового призначення;

в) державний кредит;

г) всі відповіді вірні;

2.4. Розподільна функція фінансів

а) реалізується переважно тоді, коли потрібно внести відповідні зміни до розподілу грошових ресурсів;

б) реалізується через використання податкових пільг, зниження податкових ставок, звільнення від податків;

в) реалізується в контролі за станом розвитку народного господарства, ефективність діяльності підприємств, використання грошових ресурсів;

г) немає правильної відповіді.

2.5. Фінанси пов'язані з такими економічними категоріями:

а) ціна;

б) собівартість;

в) заробітна плата;

г) всі відповіді правильні

3. Тести відкритого типу:

Фінанси – це

Фінансова система – це

Державні фінанси – це

Фінансовий апарат – це

Фінансова політика – це

4. Завдання

Визначте основні етапи розвитку фінансів України та заповніть таблицю:

Етап розвитку фінансів України	Характеристика етапу розвитку
--------------------------------	-------------------------------

Варіант 2

1. Дати відповідь на питання:

1.1. Функції фінансової системи

1.2. Фінансова стратегічна політика

2. Тести закритого типу:

2.1. Політика стабілізації це:

- а) система фінансових заходів, спрямованих на утримання обсягу випуску продукції на досягнутому в країні рівні;
- б) система фінансових заходів, спрямованих на збільшення фактичного обсягу ВВП та підвищення рівня зайнятості населення;
- в) система екстремальних фінансових заходів, спрямованих на зниження темпів зростання реального обсягу ВВП порівняно з досягнутими.
- г) немає правильної відповіді.

2.2. До фінансових ресурсів відносять:

- а) сукупність централізованих і децентралізованих фондів цільового призначення;
- б) економічні відносини, що формуються під час створення та розподілу грошових доходів (накопичень) у держави та господарюючих суб'єктів;
- в) грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу та використання ВВП за певний період;

2.3. До грошово-кредитної політики відносять:

- а) емісійну;
- б) бюджетну;
- в) податкову;
- г) немає правильної відповіді;

2.4. Елементами фінансового механізму є:

- а) норми;
- б) нормативи;
- в) ліміти,
- г) фінансові санкції,
- д) всі відповіді правильні

2.5. Поточний фінансовий план складається на:

- а) квартал, місяць;
- б) 1 рік;

- в) понад 5 років;
- г) немає правильної відповіді.

3. Тести відкритого типу:

- Фінансовий план це –
- Бюджет це –
- Поточне планування -
- Фінанси це –
- Платіжний календар –

4. Кожному з наведених нижче положень, позначених цифрами, знайдіть відповідний термін чи поняття.

- а) фінанси;
- б) фінансові ресурси
- в) фінансова система
- г) фінансовий механізм
- д) ліміти
- е) національне багатство
- ж) Валовий внутрішній продукт

1. сумарна ринкова вартість кінцевих продуктів і послуг, виготовлених на території країни за певний період часу, як правило за рік.
2. сукупність форм і методів, за допомогою яких забезпечується здійснення розподілу, перерозподілу, контролю фінансів; створення, мобілізація і використання децентралізованих і централізованих грошових доходів, фондів і резервів.
3. обмеження витрат з метою раціонального використання фінансових, природних та інших ресурсів.
4. вартість нагромаджених в країні цінностей та залучених у виробництво природних ресурсів.
5. сукупність грошових відносин, пов'язаних з формуванням, мобілізацією і розміщенням фінансових ресурсів та з обміном, розподілом і

перерозподілом вартості створеного на основі їх використання валового внутрішнього продукту, а за певних умов і національного багатства.

6. грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу і використання валового внутрішнього продукту за певний період
7. сукупність урегульованих фінансово-правовими нормами окремих сфер і ланок фінансових відносин та фінансових установ за допомогою яких відбувається формування, розподіл та використання централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів.

Контрольні запитання до змістовного модуля 1:

1. Зміст, предмет, методологія та основні категорії фінансової науки.
2. Історичні передумови виникнення фінансів.
3. Характеристика ознак фінансів.
4. Концептуальні підходи до визначення економічної суті поняття "фінанси".
5. Необхідність та роль фінансів в економічній системі держави.
6. Функції фінансів.
7. Грошові фонди, їх сутність та основні ознаки.
8. Поняття та сутність фінансової системи.
9. Принципи побудови сучасної фінансової системи.
10. Структура фінансової системи.
11. Управління фінансовою системою.
12. Основні завдання органів управління фінансовою системою.
13. Структура фінансового апарату України.
14. Сутність та завдання фінансової політики.
15. Фінансова стратегічна політика.
16. Тактична фінансова політика.
17. Фінансовий механізм та його основні підсистеми.
18. Фінансове управління.
19. Структура фінансового механізму.

- 20.Сутність фінансового регулювання.
- 21.Сутність методу фінансового регулювання.
- 22.Особливості фінансового планування.
- 23.Види фінансових планів.
- 24.Сутність фінансового контролю.
- 25.Характеристика видів фінансового контролю.
26. Класифікація фінансового контролю за видами, типами та формами.

5.2. Змістовний модуль 2. Державні фінанси

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте зміст економічної сутності податків.
2. Охарактеризуйте основні характерні особливості податку.
3. Дайте характеристику основних елементів оподаткування.
4. Назвіть принципи оподаткування та дайте їх характеристику.
5. За якими основними ознаками класифікують податки.
6. Якими є основні функції податків. В чому полягає їх суть.
7. Розкрийте економічний зміст податкової системи.
8. Визначте механізм оподаткування податку на додану вартість і акцизного збору.
9. Дайте характеристику механізму оподаткування прибутку підприємств
10. Розкрийте зміст економічна роль бюджету як самостійної категорії?
11. Фактори, які впливають на формування бюджетного фонду?
12. Назвіть функції державного бюджету
13. Охарактеризуйте класифікацію доходів бюджету
14. Визначте основні види податкових та неподаткових надходжень.
15. Яке визначення трансфертів, їх призначення.
16. Охарактеризуйте систему видатків бюджету.
17. Охарактеризуйте економічну класифікацію видатків, її призначення.
18. Назвіть форми бюджетного фінансування.
19. Дайте визначення бюджетної системи України. Охарактеризуйте

склад та структуру бюджетної системи.

20. Розкрийте сутність бюджетного процесу.
21. Назвіть основні стадії бюджетного процесу.
22. Охарактеризуйте етапи складання проекту бюджету.
23. Порядок розгляду проекту Державного бюджету Кабінетом Міністрів та Верховною Радою.
24. Сутність урівноваженість доходів та видатків
25. Назвіть та охарактеризуйте форми бюджетного профіциту.
26. Що таке бюджетний дефіцит та профіцит?
27. Назвіть основні види та причини виникнення бюджетного дефіциту.
28. Охарактеризуйте основні концепції збалансованості бюджету. Мета їх використання.
29. Необхідність державного кредиту
30. Поясніть основні функції які виконує державний кредит.
31. Охарактеризуйте види та форми державного кредиту.
32. Які складові державного боргу.
33. Правові норми, якими регулюється величина державного боргу України?
34. Охарактеризуйте основні засоби обслуговування державного боргу.
35. Дослідіть основні методи управління державним боргом та основні економічні наслідки державного боргу.
36. Охарактеризуйте систему та структурні елементи місцевих бюджетів в Україні.
37. Назвіть та охарактеризуйте функції місцевих фінансів.
38. Яка структура доходів місцевих бюджетів.
39. Яке призначення видатків місцевих бюджетів?

Завдання для самостійної роботи:

- 1.1. Заповнити таблицю 1.

Таблиця 1

Функції органів законодавчої та виконавчої влади в системі управління державними фінансами

<i>Органи державної влади</i>	<i>Функції</i>
Органи законодавчої влади
Органи виконавчої влади

Завдання 1.2. «Фінансова політика та необхідність фінансових реформ в Україні».

- Обґрунтуйте сутність та складові фінансової політики в Україні. Запропонуйте власний підхід до структуризації фінансової політики або на підставі інформації, наведеної у таблиці 2, доповніть складові. Надайте пропозиції щодо введення додаткових сфер фінансової політики.
- Визначте мету, завдання, методи та інструменти реалізації фінансової політики.
- Назвіть внутрішні та зовнішні фактори, які характеризують фінансову політику в Україні.
- Базуючись на фінансових показниках, охарактеризувати сучасні тенденції фінансової політики та напрями її удосконалення в Україні.
- Запропонуйте шляхи та інструменти підвищення ефективності реалізації фінансової політики, які, на Вашу думку, є ефективними. Обґрунтуйте необхідність та доцільність здійснення фінансових реформ в Україні.

Результати оформити у таблицю 2.

Таблиця 2.

Характеристика складових фінансової політики

Вид фінансової політики	Бюджетна політика	Податкова політика	Боргова політика	Соціальна політика	Інвестиційна політика	Політика в галузі страхування	Політика в сфері міжнародних фінансів
Мета, завдання							
Методи, інструменти реалізації							
Внутрішні та зовнішні							

фактор, що впливають на фін. політику							
Показники, що характеризують ефективність реалізації							
Суб'єкти, що здійснюють реалізацію							
Напрямки удосконалення							

Завдання 1.3. «Аналіз основних макроекономічних показників економічного і соціального розвитку та їх вплив на фінанси держави».

Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову від 27 серпня 2014 р. № 404 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2015 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2016 і 2017 роки». Базуючись на цих показниках, охарактеризувати їх вплив на стабільність фінансової системи.

Завдання 1.4. Проаналізувати загальні положення Бюджетного кодексу України щодо вказаної теми. Заповнити таблицю 3.

Таблиця 3

Бюджетний календар України

Етапи бюджетного процесу	Терміни

Завдання 1.5. Проаналізувати структуру доходної частини державного бюджету: податкові надходження до бюджету, неподаткові надходження до бюджету, доходи від операцій з капіталом, доходи у вигляді трансфертів за період 2011 – 2017 рр.

Проаналізувати структуру видаткової частини державного бюджету за функціональною ознакою за період 2011 – 2017 рр. Заповнити таблицю 4 та таблицю 5.

Таблиця 4

Структура та динаміка доходів державного бюджету України

Доходи державного бюджету України	Період - 5 років(млрд. грн., %)
Всього доходів	
Податкові надходження	

Неподаткові надходження	
Доходи від операцій з капіталом	
Трансферти	

Таблиця 5

Структура та динаміка видатків державного бюджету України

Видатків державного бюджету України	За 5 років (млрд. грн., %)
Всього видатків	
Витрати на виконання загальнодержавних функцій	
Оборона	
Забезпечення правопорядку	
Економічна діяльність	
ЖКХ	
Охорона природного навколишнього середовища	
Освіта	
Охорона здоров'я	
Духовний та фізичний розвиток	
Соціальний захист та соціальне забезпечення	

Завдання 1.6. Розрахунок міжбюджетних трансфертів.

1. Визначити особливості надання трансфертів місцевим бюджетам.
2. Визначити чинники, що вживають на обрахунок базової та реверсної дотації.
3. Провести розрахунок базової та реверсної дотацій обласного бюджету (на прикладі будь-якої області України).

Завдання 1.7. Порівняти сучасні погляди економічної теорії на державний кредит та заповнити таблицю 6.

Таблиця 6.

Переваги та недоліки державних зовнішніх запозичень

Негативні аспекти державних зовнішніх запозичень	Позитивні аспекти державних зовнішніх запозичень

Завдання 1.8. Визначити кредиторів України, що фінансували вказані в таблиці 7 напрямки. Проаналізувати умови надання позик кредиторами.

Таблиця 7.

Напрями використання державних зовнішніх запозичень в Україні

Напрями використання	Тип кредитора
1. Фінансування дефіциту державного бюджету та	

погашення державного боргу України.	
2. Підтримка національної валюти і фінансування платіжного балансу.	
3. Фінансування інвестиційних програм (та/ в тому числі під державні гарантії).	
4. Фінансування експорту товарів, робіт (послуг) в Україну.	

Завдання 1.9. Визначити динаміку державного боргу України і його співвідношення з основними макроекономічними показниками у 2014-2018 рр. за даними Міністерства фінансів та Національного банку України. Заповнити таблицю 8.

Таблиця 8.

Показники	2014	2015	2016	2017	2018
Державний борг, усього, • млрд. дол. США, • млрд. грн.					
У т.ч.: • зовнішній (млрд. грн./%); • внутрішній (млрд. грн./%)					
Відношення державного боргу до ВВП, %					
Рівень платежів з обслуговування боргу до обсягу доходів бюджету, %					
Рівень зовнішнього боргу до: • обсягу валютних резервів НБУ, %; • обсягу річного експорту, %					
Рівень платежів з обслуговування зовнішнього боргу до: • обсягу валютних резервів НБУ, %; • обсягу річного експорту, %.					
Державний борг на душу населення, дол. США.					

Приклади модульних контрольних робіт

Варіант 1.

1. Дати відповідь на питання:

- 1.1. Система та структурні елементи місцевих бюджетів в Україні
- 1.2. Механізм оподаткування прибутку підприємств

2. Тести закритого типу

2.1. *До принципів бюджетного устрою належать:*

- а) принцип єдності
- б) принцип повноти
- в) принцип достовірності
- г) принцип самостійності
- д) всі відповіді правильні;

2.2. *Який кредит використовується для покриття дефіциту*

Держбюджету:

- а) державний;
- б) банківський;
- в) комерційний;
- г) всі відповіді правильні

2.3. *Яким правовим актом затверджується бюджетна класифікація:*

- а) наказом Міністерства фінансів України;
- б) Постановою Кабінету Міністрів України;
- в) Законом Верховної Ради України
- г) немає правильної відповіді.

2.4. *За якими обставинами Державний бюджет може бути прийнятий на інший бюджетний період:*

- а) оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації;
- б) введення воєнного стану;
- в) оголошення надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях;
- г) всі відповіді правильні.

2.5. *Функції державного кредиту:*

- а) фіскальна;
- б) регулююча;
- в) контрольна;

г) всі відповіді правильні;

3. Тести відкритого типу

Бюджетне фінансування це –

Бюджетний дефіцит це –

Державний кредит це –

Державний борг це –

Заставні позики це –

4. Проаналізуйте визначення терміна «податковий механізм» різними авторами та аргументуйте вибір найповнішого і найточнішого, а також найменш повного і найменш точного визначення:

сукупність організаційно-правових норм, методів і форм державного управління оподаткуванням через систему різноманітних надбудовних інструментів (податкових ставок, податкових пільг, способів оподаткування та ін.) (Заяц Н. Е. Теория налогов : учебник / Н. Е. Заяц. – Минск : БГЭУ, 2002. – 220 с.);

сукупність організаційно-правових норм і методів управління оподаткуванням (Дробозина Л. А. Финансы. Денежное обращение. Кредит : учебник для вузов / Л. А. Дробозина, Л. П. Окунева. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 527 с.);

сукупність способів і правил організації податкових відносин, за допомогою яких забезпечується здійснення широкої системи розподільчих та перерозподільчих відносин, створення централізованого фонду держави для виконання її функцій, регулювання соціально-економічного розвитку суспільства, потреб та накопичень суб'єктів господарювання (Сомоев Р. Г. Общая теория налогов и налогообложения : учебное пособие / Р. Г. Сомоев. – М. : Издательство «ПРИОР», 2000. – 176 с.);

сукупність організаційно-правових норм і методів управління оподаткуванням, що включає широкий спектр інструментів (податкових ставок, податкових пільг, методів оподаткування тощо) (Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: оцінювання податкової домінанти / Б. А. Карпінський // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.3. – С. 374-383.)

система форм і методів управління податковою системою з метою реалізації податкової політики (Карп М. В. Налоговый менеджмент : учебник для вузов / М. В. Карп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 477 с.)

Контрольні запитання до змістовного модуля 2:

1. Рівні державних фінансів
2. Система державних доходів
3. Система державних видатків
4. Грошові потоки, якими характеризується сфера державних фінансів
5. Бюджет як основний фінансовий план держави
6. Чим визначається склад видатків бюджету, форми бюджетного фінансування?
7. Методи і джерела формування доходів бюджету
8. Поняття «бюджетний устрій» та «бюджетна система»
9. Основи бюджетного устрою
10. Розмежування доходів і видатків між бюджетами
11. Види бюджетного субсидіювання
12. Складові бюджетного процесу
13. Завдання розв'язуються в ході бюджетного планування
14. Основні стадії процедури бюджетного планування в Україні
15. Бюджетний дефіцит і які існують джерела його покриття
16. Види податкових ставок
17. Методи встановлення податкових ставок

18. Сутність, переваги і недоліки прямого оподаткування
19. Сутність, переваги і недоліки непрямого оподаткування
20. Сутність поділу податків на загальнодержавні й місцеві
21. Розкладні й окладні податки
22. Сутність та принципи побудови податкової системи.
23. Склад і структура податкової системи України
24. Організація податкової роботи
25. Схема прибуткового оподаткування підприємств в Україні
26. Обчислення і сплата прибуткового податку з громадян України
27. Сфера і механізм специфічного акцизного оподаткування в Україні
28. Механізм установаження і стягнення мита в Україні
29. Цільові фонди в Україні, на які групи вони поділяються
30. Джерела формування та напрями використання Пенсійного фонду
31. Джерела формування та напрями використання Фонду соціального страхування від нещасних випадків
32. Джерела формування та напрями використання Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності
33. Джерела формування та напрями використання Фонду соціального страхування на випадок безробіття
34. Форми державного кредиту
35. Види державного боргу
36. Сутність системи управління державним боргом

5.2. Змістовний модуль 3. Складові Фінансової системи

Завдання для самостійної роботи:

1. Зміст міжнародних фінансів у широкому і вузькому розумінні
2. Охарактеризуйте міжнародні фінансові інституції
3. Методи визначення валютного курсу
4. Розкрийте зміст валютного регулювання
5. Формування і використання бюджету ООН

6. Формування і використання бюджету ЄС
7. Форми здійснення кредитування МВФ
8. Охарактеризуйте, які методи валютного регулювання використовує МВФ
9. Назвіть фінансові інституції, які входять до групи Світового банку
10. Напрямки діяльності, на яких спеціалізується Міжнародна асоціація розвитку
11. Функції і сфери діяльності Європейського банку реконструкції і розвитку
12. Охарактеризуйте фінансовий ринок і чим він відрізняється від грошового
13. Назвіть склад фінансового ринку
14. Взаємозв'язок фінансового ринку і ринку фінансових послуг
15. Що відображає і як оформляється комерційний та банківські кредити
16. Інструменти ринку цінних паперів
17. Види фінансових посередників
18. Що являють собою інституційні інвестори
19. Форми створення страхових фондів
20. Особливості здійснення централізованого страхового забезпечення
21. Сутність та суб'єкти страхування
22. Розкрийте сутність перестрахування
23. Охарактеризуйте поняття страхові платежі, як вони визначаються і сплачуються
24. Назвіть різницю між страховим випадком і страховою подією
25. За якими ознаками здійснюється класифікація страхування
26. Охарактеризуйте галузі страхування
27. Сутність та характеристика страхового ринку
28. Сутність фінансів підприємств
29. Назвіть схему фінансової діяльності підприємств
30. Що включають фінансові ресурси підприємств
31. Як формуються фінансові результати діяльності підприємства
32. Методи організації фінансової діяльності підприємств
33. Принципи здійснення банківського кредитування підприємств

Завдання 2.1. За визначеними факторами (умовами) охарактеризувати суб'єкти господарювання різних організаційно-правових форм. Заповнити таблиці (табл.1 та табл. 2).

Таблиця 1.

Характеристика суб'єктів господарювання

<i>Фактори, умови</i>	<i>Приватне підприємство зі створенням юридичної особи</i>	<i>АТ</i>	<i>ТОВ</i>	<i>Повне товариство</i>	<i>Державне та казенне підприємство</i>
Визначення					
Капітал підприємства					
Характер розподілу доходів					
Можливості фінансування					
Вид цивільно-правової відповідальності					
Вимоги законодавства до розміру статутного фонду					
Управління					
Статут					
Особливості у функціонуванні (недоліки, переваги)					

Таблиця 2.

Характеристика суб'єктів господарювання

<i>Фактори, умови</i>	<i>Командитні товариства</i>	<i>ТДВ</i>	<i>Кооперативи</i>	<i>Підприємства з іноземними інвестиціями</i>
Визначення				
Капітал підприємства				
Характер розподілу доходів				
Можливості фінансування				
Вид цивільно-правової відповідальності				
Вимоги законодавства до розміру статутного фонду				

Управління				
Статут				
Особливості у функціонуванні (недоліки, переваги)				

Завдання 2.2. Оцініть фінансовий стан підприємства (комплексний підхід).

Порівняйте одержані результати із попередніми даними та зробіть висновки.

Завдання 2.3. Розкрийте класифікацію та порядок розрахунку основних показників оцінки фінансового стану підприємства за такими групами:

- показники оцінки майнового стану підприємства;
- показники прибутковості;
- показники ліквідності та платоспроможності;
- показники фінансової стійкості та стабільності підприємства;
- показники рентабельності підприємства;
- показники ділової активності.

Завдання 2.4.

- розрахуйте «точку беззбитковості» та оцініть операційний ліверидж фірми;
- обґрунтуйте цільову структуру капіталу фірми;
- дайте оцінку фінансового та операційного лівериджу підприємства.

Завдання 2.5. Опрацювання загальних положень та окремих статей Податкового кодексу України щодо оподаткування підприємств. Результати оформити в таблицю, де показати нововведення, зміни ставок податків, строків оподаткування тощо.

Завдання 2.6. Розв'язати задачі за варіантами.

Задача 1.

Підприємство виробляє продукцію з сировини, яку закуповує на вітчизняному підприємстві. Вартість сировини та матеріалів складає 8 млн грн. З цієї сировини виробляється за рік 5000 одиниць продукції, яка потім реалізується на вітчизняному ринку. Середньо ринкова ціна на одиницю продукції складає 2300 грн. на одиницю. Визначити, який розмір ПДВ повинно сплатити дане підприємство, якщо воно не має податкових пільг.

Задача 2.

Цукровий завод виробляє цукор (В Україні це не підакцизна продукція) і реалізує його вітчизняним споживачам. Собівартість його виробництва складає 1.20 грн., рівень прибутковості встановлений в 20%, акцизний збір встановлений в 30%. Визначити відпускну ціну на цукор, розмір акцизного збору та податку на додану вартість, який виробляється на підприємстві.

Задача 3.

Підприємство отримало по імпорту товарів на суму \$10.000 США при курсі Національного банку України 5.35 гр. за долар. За отриманий товар сплачено митних зборів на суму 2.500 гр. Витрати по транспортуванню товарів до підприємства складають 800 гр. На всі партію товару. На території України придбаний товар буде реалізований в середньому з націнкою 25%. Підприємство виплатило своїм робітникам заробітної плати на суму 12.000 гр. Воно має на балансі основних фондів 2 групи на 15.000 гр. Розрахувати суму податку на прибуток, яку повинно сплатити підприємство за звітний місяць.

Задача 4.

Підприємство виробляє продукцію в середньому по 500 одиниць за місяць і при цьому має наступні витрати на одиницю виробів:

- матеріальні витрати (сировина, матеріали та інше) – 35 гр.;
- витрати на оплату праці – 25 гр.;
- витрати на транспортування, маркетингові дослідження, зберігання - 20 гр.

Крім того підприємство планує отримати прибуток, виходячи з середньо ринкової ціни в розмірі 110 гр. Визначити розмір ПДВ, який повинно сплатити підприємство.

Задача 5.

Цукровий завод виробляє цукор та реалізує його вітчизняним торговельним підприємствам. Відпускна ціна підприємства виробника становить 2.80 гр. Рівень прибутку встановлений в 25%. Визначити розмір ПДВ та акцизного збору, який повинні сплатити цукровий завод та собівартість цукру.

Задача 6.

Виробниче підприємство реалізувало продукції на суму 15.000.000 гр. Собівартість виробленої продукції становить 6.500.000 гр. Підприємство за звітний період отримало прибуток від реалізації товарно-матеріальних коштів на суму 150.000 гр. Доходи від позареалізаційних операцій становлять 65.000 гр. Крім того підприємство отримало дивідендів по своїм акціям, які вкладені в інші підприємства в розмірі 5.500 гр. За звітний період підприємство сплатило податку із власників транспортних засобів на суму 12.000 гр, та податку за землю на суму 80.000 гр. Витрати на утримання соціальної сфери становлять 18.000 гр. А перераховано в благодійні фонди 1.000 гр. Визначити розмір податку на прибуток, який повинна сплатити виробниче підприємство за звітний період.

Задача 7.

Підприємство виробляє товари з сировини, яку отримує від вітчизняних підприємств на суму 112 тис. гр. З цієї сировини воно виробляє продукцію на суму 186 тис. гр. з яких 60% експортує за межі території України. Знайти розмір ПДВ, який в кінцевому варіанті повинно сплатити підприємство.

Задача 8.

Лікero-горілчаний завод виробляє та реалізує горілку “Козацьку”, роздрібна ціна на яку становить 8 гр. Торговельне підприємство встановила торговельну надбавку до ціни виробника в розмірі 10%. Прибутковість заводу виробника становить 20%. Визначити розмір ПДВ, який потрібно сплатити заводу, собівартість пляшки горілки, якщо акцизний збір встановлений згідно з діючим законодавством в розмірі 3 ЄВРО на 1 літр чистого спирту. (ЄВРО перераховується в національну валюту України згідно з курсом НБУ на час рішення завдання).

Задача 9.

Торговельне підприємство придбало 1000 кіноапаратів по ціні 350 гр. за кожний (разом з ПДВ). З всієї придбаної партії товарів 70% було реалізовано по ціні 400 гр. за одиницю, а апарати, які залишились були реалізовані по ціні 380 гр. за одиницю. Визначити розмір ПДВ до сплати по даному торговельному підприємству.

Задача 10.

Завод шампанських вин виробив та реалізував за місяць 30.000 пляшок шампанського. Відпускна ціна на цю продукцію становила 6 гр. Визначити розмір ПДВ та акцизного збору,

яку повинні перерахувати до державного бюджету якщо акцизний збір встановлений згідно з діючим законодавством в розмірі 0,3 ЄВРО на 1 літр чистого спирту (ЄВРО перераховується в національну валюту України згідно з курсом НБУ на час рішення завдання).

Завдання 2.7.

1. Обґрунтуйте сутність та складові фінансової безпеки країни. Запропонуйте власний підхід до структуризації фінансової безпеки або на підставі інформації, наведеної на рис.1, доповніть складові - надайте пропозиції щодо введення додаткових сфер фінансової безпеки .
2. Визначте можливі негативні наслідки світової фінансової кризи для фінансовій стабільності України, як чинника поглиблення загроз фінансовій стабільності України .

Приклади модульних контрольних робіт

Варіант 1.

1. Дати відповідь на питання:

- 1.1. Класифікація фінансового ринку
- 1.2. Зміст фінансового контролю

2. Тести закритого типу

2.1. *Витрати підприємства на виробництво продукції, що виражені в грошовій формі називають:*

- а) виробнича собівартість;
- б) ціна виробництва;
- в) вартість виробництва;
- г) немає правильної відповіді.

2.2. *До специфічної функції ринку цінних паперів відносять:*

- а) перерозподіл фінансових ресурсів між населенням, підприємствами, державою, галузями, регіонами та країнами; обов'язковий облік усіх видів цінних паперів, що обертаються на ринку, реєстрація учасників фондового ринку; фіксація фондових операцій;
- б) регулювання процесів інвестування капіталу шляхом забезпечення безперебійних торгів цінними паперами; урівноваження попиту та пропозиції

цінних паперів; формування ринкової ціни відповідних фінансових інструментів;

в) фінансування бюджетних дефіцитів різних рівнів; стабілізації грошового обігу; забезпечення приватизаційних процесів; реструктуризації економіки;

г) все правильно.

2.3. Що відноситься до суб'єктів ринку цінних паперів:

а) емітент;

б) інвестор;

в) брокер;

г) всі відповіді правильні.

2.4. Назвіть чи обмежуються максимальні розміри статутних фондів страховиків:

а) так;

б) так, лише для страховиків, які займаються страхуванням життя;

в) так, лише для страховиків, які займаються видами страхування, іншими, ніж страхування життя;

г) ні.

2.5. За галузевою ознакою розрізняють ринок:

а) страхування нещасних випадків на небезпечному виробництві;

б) особистого страхування;

в) страхування автомобіля.

г) всі відповіді правильні.

3. Тести відкритого типу:

Ринок цінних паперів це –

Інструменти страхового ринку –

Банківська система це –

Валютний курс це –

Емітент це –

4. Задача

Протягом звітнього періоду страхова компанія отримала:

- суми страхових платежів за договорами страхування – 654,6 тис. грн.;
- частки від страхових сум, сплачені перестраховиками – 85,8 тис. грн.;
- суму доходу від депозитного вкладу в банк – 35,5 тис. грн.;
- повернені суми технічних резервів – 27,0 тис. грн.;
- дохід від акцій – 7,2 тис. грн.;
- повернені суми із централізованих резервних фондів – 9,1 тис. грн.

Визначити дохід від страхової, інвестиційної та фінансової діяльностей.

Контрольні запитання

1. Розкрийте економічну сутність фінансів домогосподарств.
2. Яку роль відіграють фінанси домогосподарств в національній економіці?
3. Яким чином пов'язані фінанси домогосподарств з іншими сферами та ланками фінансової системи?
4. Що таке прожитковий мінімум?
5. За якими критеріями класифікуються доходи домогосподарств?
6. Дайте класифікацію видатків домогосподарств.
7. Проаналізуйте динаміку та структуру доходів та видатків домогосподарств в Україні.
8. Яким чином заощадження домогосподарств перетворюються в інвестиції на фінансовому ринку?
9. Розкрийте економічну сутність та роль фінансового ринку.
10. Які функції виконує фінансовий ринок?
11. Надайте характеристику структури фінансового ринку.
12. Що входить до ринку капіталів?
13. У чому полягає значення фінансових посередників на фінансовому ринку? Надайте їх класифікацію.
14. Яка основна роль емітентів та інвесторів на фінансовому ринку?
15. Як функціонує кредитний ринок?
16. Як функціонує ринок цінних паперів?

17. Міжнародні фінанси, їх розвиток та функції.
18. Міжнародні фінанси та їх складові. Світове фінансове середовище та його взаємозв'язок зі світовим економічним середовищем.
19. Суб'єкти міжнародних фінансів та їх характеристика.
20. Міжнародне фінансове право.
21. Валютна політика та її форми.
22. Кредитна політика як складова міжнародної фінансової політики.
23. Податкова політика як складова міжнародної фінансової політики.
24. Валютне регулювання.
25. Особливості фінансів підприємства порівняно із державними фінансами.
26. Визначте сутність фінансів підприємств.
27. Дайте характеристику функцій фінансів підприємств.
28. Назвіть обов'язкові передумови ефективного функціонування фінансів підприємств.
29. Охарактеризуйте сутність грошових коштів, грошових фондів та фінансових ресурсів підприємства.
30. Дайте характеристику формування та використання фінансових ресурсів підприємств.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з цією програмою. Видами поточного контролю можуть бути опитування, тестування, контрольні роботи, колоквіуми.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді; активність при обговоренні питань семінарського заняття і систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань (казусів); експрес-контроль у формі тестів, письмових контрольних робіт, в т.ч. підсумкового модульного тестування; результати виконання індивідуальних завдань.

Співвідношення складових оцінювання при поточному контролі у кожному змістовному модулі:

<i>Форми контролю знань при поточному контролі</i>	<i>Оцінка (в балах)</i>
Усна відповідь	До 5 балів
Доповнення відповіді	До 3 балів
Експрес-опитування	До 2 балів
Самостійна робота	До 5 балів
Тестування (5 тестів)	До 5 балів
Індивідуальне завдання (в т.ч. реферат)	До 5 балів
Модульне тестування	До 10 балів

Модульний контроль

Модульний контроль (сума балів за кожний змістовний модуль/ЗМ) проводиться на відповідному семінарському занятті після вивчення відповідного змістовного модуля (ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3). Підсумкова кількість балів за змістовні модулі визначається як сума балів за всіма формами поточного контролю плюс оцінка (бали) за модульне тестування.

Модульним тестуванням завершується вивчення матеріалу відповідного модуля. Протягом семестру виконується модульні тестування. Модульне тестування складається з 2 теоретичних питань, 5 тестів відкритого типу, 5 тестів закритого типу, практичного завдання. Модульне тестування може бути оцінено до 10 балів.

Семестр завершується комплексним підсумковим модулем (контролем) у формі іспиту (3-й семестр).

За результатами кожного семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за кожний трьох (в 3-му семестрі) модулів та підсумкового семестрового контролю (іспиту – в 3-му семестрі) за наступною формулою:

III семестр

	<i>Змістовний модуль 1 (ЗМ1)</i>	<i>Змістовний модуль 2 (ЗМ2)</i>	<i>Змістовний модуль 3 (ЗМ3)</i>	<i>Комплексний підсумковий модуль (іспит)</i>	<i>Разом (підсумкова оцінка)</i>
Вагові коефіцієнти	10% k3=0,15	10% k4=0,15	20% k5=0,3	60% k2=0,4	100% 15+15+30+40
Максимальна оцінка в балах	100	100	100	100	100
Оцінка (бали)	10	10	20	60	100

Шкала оцінювання

За шкалою університету (100-бальною системою)	Оцінка за національною шкалою та шкалою університету		Оцінка за шкалою ECTS
90-100	відмінно	5	A <i>відмінно</i>
85-89	добре	4	B <i>добре (дуже добре)</i>
75-84			C <i>добре</i>
65-74	задовільно	3	D <i>задовільно</i>
60-64			E <i>задовільно (достатньо)</i>
35-59	незадовільно	2	FX

			<i>незадовільно можливістю повторного складання</i>	3
1-34	незадовільно	2	<i>F незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>	3

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Історичні передумови виникнення фінансів.
2. Необхідність та роль фінансів в економічній системі держави.
3. Функції фінансів.
4. Грошові фонди, їх сутність та основні ознаки.
5. Сутність та принципи побудови фінансової системи.
6. Структура фінансової системи.
7. Фінанси підприємств як складова фінансової системи.
8. Управління фінансовою системою.
9. Фінансова система України.
10. Найважливіші проблеми розвитку фінансової системи України.
11. Сутність та завдання фінансової політики.
12. Види фінансової політики.
13. Етапи реалізації фінансової політики.
14. Фінансовий механізм та його основні підсистеми.
15. Фінансове планування як найбільш вагомий елемент фінансового механізму.
16. Сутність та завдання фінансового контролю.
17. Класифікація фінансового контролю за видами, типами та формами.
18. Сутність та функції державного фінансового контролю.
19. Роль, завдання та масштаби державного фінансового контролю. Принципи державного фінансового контролю.
20. Сутність, функції та завдання аудиторського контролю.
21. Економічна сутність і функції податків.
22. Елементи податку, їх характеристика.
23. Податкова система України.
24. Складові системи оподаткування.
25. Податкова політика держави.
26. Призначення, економічна сутність та мета бюджету.
27. Складові частини бюджету.
28. Основні функції бюджету.

29. Сутність та характеристика бюджетної політики.
30. Склад доходів бюджету.
31. Видатки бюджету.
32. Сутність та принципи бюджетного фінансування.
33. Бюджетна система та принципи її побудови.
34. Бюджетна система України.
35. Сутність та форми бюджетного профіциту.
36. Бюджетний дефіцит. Форми прояву бюджетного дефіциту.
37. Основні причини бюджетного дефіциту в Україні.
38. Економічна сутність та функції державного кредиту.
39. Класифікація запозичень.
40. Сутність та оцінка державного боргу.
41. Методи управління державним боргом.
42. Проблеми управління державним боргом в Україні.
43. Сутність та значення місцевих фінансів.
44. Місцеві бюджети, їх доходи та видатки.
45. Проблеми місцевих бюджетів.
46. Загальнодержавні фонди цільового призначення, їх класифікація та характеристика.
47. Види та джерела формування державних цільових фондів.
48. Характеристика загальнодержавних позабюджетних фондів, створених в Україні.
49. Сутність, класифікація та принципи страхування.
50. Соціально-економічні функції страхування.
51. Класифікація страхування за економічними ознаками.
52. Основні принципи страхування.
53. Галузі страхування.
54. Функції та структура страхового ринку.
55. Вторинний страховий ринок.
56. Сутність та функції фінансів підприємств.

- 57.Сутність та види фінансових ресурсів підприємств.
- 58.Роль, формування, розподіл та використання прибутку підприємства.
59. Сутність та визначення фінансів домогосподарств.
- 60.Класифікація доходів та видатків домогосподарств.
- 61.Сутність та функції фінансового ринку.
62. Класифікація та функції суб'єктів фінансового ринку.
- 63.Види учасників фінансового ринку.
- 64.Сутність поняття та функції професійних учасників фінансового ринку.
- 65.Структура фінансового ринку.
- 66.Економічна сутність та функції міжнародних фінансів.
- 67.Форми реалізації та складові міжнародної фінансової політики.
- 68.Структура міжнародного фінансового ринку.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативна література

1. Конституція України. -: Преса України, 1997.
2. Бюджетний кодекс України: Ухвалений Верховною Радою України від 22 березня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 37-38 (зі змінами і доповненнями від 25.12.2008) //
3. Господарський кодекс України: Ухвалений Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями від 25.12.2008) //
4. Закон України "Про внесення змін до Декрету Кабінету Міністрів України "Про акцизний збір" від 22.03.2001 р. № 2324-111 - ВР (зі змінами і доповненнями) //
5. Основи законодавства України про Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98 - ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 23.
6. Закон України "Про цінні папери і фондовий ринок" від 23.02.2006 № 3480-IV //
7. Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні" від 26.01.1993 № 2939-XII (зі змінами і доповненнями) //
8. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22.05.2003 № 889-IV (зі змінами і доповненнями) //
9. Закон України "Про страхування" від 7.03.1996р. № 85/96- ВР (зі змінами і доповненнями) //
10. Закон України "Про лізинг" від 16.12.1997 р. № 723/97 - ВР (зі змінами і доповненнями) //
11. Закон України "Про систему оподаткування" від 18.02.1997 р. № 1251-12 (зі змінами і доповненнями) //
12. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 24.12.2002 р. № 349-IV (зі змінами і доповненнями) //

13. Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26.06.1997 р. № 400/97-ВР (зі змінами і доповненнями) //
14. Закон України "Про загальнодержавне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23.09.1999 р. № 1105-XIУ (зі змінами і доповненнями) //
15. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням" від 18.01.2001 р. № 2240-III - ВР (зі змінами і доповненнями) //
16. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 02.03.2000 р. № 1533-III (зі змінами і доповненнями) //
17. Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 р. № 679-XIV (зі змінами і доповненнями) //
18. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 20.03.1991 р. № 872-XII (зі змінами і доповненнями) //
19. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про державну податкову службу в Україні"" від 05.02.1998 р. № 83/98 - ВР (зі змінами і доповненнями) //
20. Закон України "Про рахункову палату Верховної Ради України" від 11.07.1996 р. № 315/96 -ВР (зі змінами та доповненнями) //
21. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22.04.1993 р. № 3125-XII (зі змінами та доповненнями) //
22. Закон України "Про державну підтримку малого підприємства" від 19.10.2000 № 2063-III (зі змінами та доповненнями) //
23. Закон України "Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 22.02.2001 р. № 2272 (зі змінами та доповненнями) //
24. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємства в Україні" від 21.12.2000 № 2157-III //

25. Указ Президента України "Про заходи щодо підвищення ефективності контрольної-ревізійної роботи" від 27.08.2000 р. № 1031/2000 //
26. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів підприємництва" від 3.08.1998 р. № 727 (зі змінами та доповненнями) //
27. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями бюджетної політики на 2006 рік" від 21.06.2005 р. № 2678-IV: Додаток 1. //
28. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями бюджетної політики на 2007 рік" //
29. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями бюджетної політики на 2008 рік" //
30. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження порядку формування та використання коштів резерву Пенсійного фонду" від 6.05.2001 р. № 435 (зі змінами та доповненнями) //
31. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Програми розвитку страхового ринку України на 2001-2004 роки" від 2.02.2001 р. № 98 //Офіційний вісник України. - 2001. -№ 6.
32. Закон України "Про оплату за землю" від 19.09.1996 р. № 378/96-ВР (зі змінами та доповненнями) //
33. Закон України "Про державний бюджет України на 2007 рік" 19.12.2006 № 489-V //
34. Закон України "Про державний бюджет України на 2008 рік" 28.12.2007 № 107-V1 //
35. Закон України "Про державну податкову службу" 29.11.2005 № 3144-1V (зі змінами та доповненнями) //
36. Декрет Кабінету Міністрів України "Про місцеві податки і збори", 20.05.1993 № 56-93 (зі змінами та доповненнями) //
37. Закон України "Про пенсійне забезпечення" від 05.11.1991 р. № 1788-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - №2. - С. 13-21

38. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.1997 р. № 1697-ВР (зі змінами та доповненнями) //
39. Закон України "Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування" від 11.01.2001 р. № 2213-111 // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 11. - С. 43-49.
40. Закон України "Про систему оподаткування" від 18.02.1997 р. № 77/97-ВР // Право України. - 1997. - №4. - С. 21-29.
41. Закон України "Про фіксований сільськогосподарський податок" від 17.12.1998 р. № 320-ІУ // Офіційний вісник України. - К., 1998. - № 52. - С. 9-17.
42. Інструкція Головної державної податкової Інспекції України "Про порядок обчислення і сплати акцизного збору" від 22.06.1993 р. № 24 // Галицькі контракти. - 1993. - № 45. - С. 8-12.
43. Указ Президента України "Про державне казначейство України" від 27.04.1995 р. № 3345/95 // Урядовий кур'єр. - 1995. - 30 травня.
44. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва" від 03.07.1998 р. № 727/98 // Офіційний вісник України. - К., 1998.-№ 27. - С. 6-13.

Основна література

1. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси [Текст] / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – К., 2012 – 368с.
2. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
3. Бюджетна система. Вишкіл студії : навч. посіб. / за ред. С. І. Юрія, О. П. Кириленко. – Тернопіль : Екон. думка, 2010. – 424 с.
4. Гроші та кредит: Навчальний посібник / С.М. Колотуха, С.А. Власюк. — К.: Знання, 2012. — 495 с.
5. Історія економіки та економічної думки: Підручник / П.І. Юхименко, П.М. Леоненко. — К. : Знання, 2011. — 646 с.

6. Історія економічних учень: Хрестоматія: навчальний посібник / уклад. : В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, А.О. Маслов та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича. — К. : Знання, 2011. — 1198 с.
7. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: навчальний посібник / Д.І. Коваленко, ВВ. Венгер.- К.: «Видавництво Центр учбової літератури»,2013. – 578с.
8. Кузнецова С.А., Банківська система: навч.посібник/ С.А.Кузнецова – К: Центр учб.л-ри, 2014. – 400с.;
9. Орлюк О.П. Фінансове право: навч.посібник/ О.П.Орлюк – К.: Юріком Інтер, 2013. – 528с.
- 10.Податкова система України : навч. посіб. / за заг. ред. М. Я. Азарова. – К., 2011. – 656 с.
- 11.Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: Навч.посібник / Під ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. Б. Іванова, д-ра екон. наук, проф. І. А. Майбурова. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. — 492 с.
- 12.Романенко, О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
- 13.Ринок фінансових послуг : підручник для внз / С. М. Еш ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т харчових технологій. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 400 с. : табл. - Бібліогр.: с. 391-393
- 14.Страховання: Практикум: Навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : Знання, 2011. — 607 с. — (Київському національному університету імені Тараса Шевченка 175 років).
- 15.Теорія фінансів : підруч. / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : ЦУЛ, 2010. – 576 с.
- 16.Управління фінансами суб'єктів господарювання: Практикум: Навч. посіб. / А.П. Вожжов, С.В. Сорокіна, І.В. Колесова та ін. ; за ред. А.П. Вожжова. — К. : Знання, 2014. — 324 с.

17. Управління фінансами суб'єктів господарювання: Практикум: Навч. посіб. / А.П. Вожжов, С.В. Сорокіна, І.В. Колесова та ін. ; за ред. А.П. Вожжова. — К. : Знання, 2014. — 324 с.
18. Фінанси: державні, корпоративні, міжнародні : підручник для вчз / В. О. Онищенко [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кондратюка. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 600 с. : схеми, табл.
19. Фінанси: підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — 2-ге вид. переробл. і доповн. — К. : Знання, 2012. — 687 с.
20. Фінанси: Навчальний посібник / Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін. — Х.: Видавництво «Лідер», 2013. — 560 с.
21. Фінанси. Бюджет. Податки: національна та міжнародна термінологія: у 3-х т. / [Базилевич В.Д., Пікус Р.В., Каракулова І.С., Лобова О.М. та ін.]; за ред. Єфименко Т.І. - К. : Ін-т світ. екон. і міжнар. відносин НАНУ, ДННУ «Акад. фін. управління», 2010. — Т.2. — 684 с.
22. Фінанси. Бюджет. Податки: національна та міжнародна термінологія : моногр. : у 3-х т. / за ред. Т. І. Єфименко. — К., 2010. — 648 с.
23. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Н. Б. Ярошевич. — К.: Знання, 2012. — 341 с.
24. Фінансовий ринок: Навчальний посібник / Л. О. Шкварчук. — К.: Знання, 2013. — 382 с.
25. Місцеві фінанси: Підручник / авт. кол. за ред. О.Б.Жихор, О.П.Кириленко. — К.: УБС НБУ, 2015. — 579 с.
26. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у 2 частинах] — Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д.е.н., проф. О.Б.Жихор, д.е.н., проф. О.В.Димченко. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 1024 с.
27. Фінансовий ринок: Підручник / В.М. Шелудько. — 3-те вид., стер. — К. : Знання, 2015. — 535 с.
28. Шолойко А.С. Довідник інфраструктури страхового ринку / Шолойко А.С. — К.: НУБіП України, 2014. — 117 с.

Монографії

1. Барський Ю.М. Ринкові засади організації фінансів домогосподарств в Україні : монографія / Ю.М. Барський, В.Ю. Дорош. – Луцьк : РРВ ЛНТУ, 2011. – 170 с
2. Бабіченко В. Корпоративні фінанси: сучасна парадигма розвитку: [монографія]. – К.: ИД «Виниченко» 2014. – 552с.
3. Волохова І. С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія / І. С. Волохова. – Одеса: Атлант, 2014. – 462 с.
4. Збалансованість і стійкість бюджетної системи: монографія; за заг. ред.. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.
5. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монографія / Т.О. Кізіма. – К.: Знання, 2010. – 431 с.
6. Молдован, О. О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ : монографія / О. О. Молдован. – К. : НІСД, 2011. – 380 с.
7. Пластун В.Л. Діяльність інституційних інвесторів на фондовому ринку: теорія та практика: монографія / В.Л. Пластун. - Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 330 с.
8. Пікус Р.В. Взаємодія страхових компаній і банків на ринку фінансових послуг України : [монографія] / Пікус Р.В., Олійник Г.І. – К. : Компринт, 2015. – 186 с.
9. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія / М.І. Мельник, І.В. Лещух. – Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», 2015. – 330 с.
10. Податкові надходження: методологія прогнозування : монографія / О.В. Зварич. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 444 с.
11. Проблеми формування податкової системи України: регіональний аспект [Текст]: Монографія / [Сідельникова Л.П., Стасюк Г.А., Чижова Т.В. та ін.]; за заг. ред. Л.П.Сідельникової. -Херсон: ХНТУ, 2010. - 227 с.

12. Рожко О. Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку : монографія. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. – 360 с.
13. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика : монографія / Ф.О. Ярошенко, П.В. Мельник, А.І. Мярковський та ін.; за заг. ред. М.Я. Азарова. – К. : Міністерство фінансів України, 2011. – 656с.
14. Сідельникова Л.П. Податкові та позичкові фінанси: фіскальна філософія вибору: монографія / Л.П. Сідельникова. – Херсон : Грінь Д.С., 2010. – 436 с
15. Ткаченко Н. М., Ільєнко Н. О. Становлення податкової системи України: теорія, методологія, практика, проблеми та перспективи. Монографія. – К.: Алерта, 2015. – 664 с.
16. Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення : монографія / [Є.В. Мних, С.В. Бардаш, К.О. Назарова, О.Л. Шерстюк, В.П. Беякова, В.П. Мінняйло] ; за ред. Є.В. Мниха. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 416 с.
17. Фінанси торгівлі : монографія / Г.В. Ситник. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 672 с.
18. Фінанси підприємств: проблеми і перспективи : монографія. У 3 т. Т. 2. Фінансові аспекти інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств. / за ред. М. Д. Білик. – К. : Пан Тот, 2012. – 277 с.
19. Фінанси підприємств: проблеми теорії та практики: монографія / Н.Е. Аванесрва, А.М. Волосов, А.М. Губарева та ін. – Харків: Лідер, 2016. – 152с

Електронні ресурси:

1. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
3. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua>
4. Міністерство праці та соціальної політики України – <http://misp.gov.ua>
5. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
6. Міністерство промислової політики України – <http://industry.kmu.gov.ua>
7. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

8. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України – <http://www.menr.gov.ua>
9. Антимонопольний комітет України – <http://www.amc.gov.ua>
10. Державний комітет статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Державний комітет України з питань житлово-комунального господарства (Держжитлокомунгосп) – <http://www.djkg.gov.ua>
12. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва – <http://www.dkrp.gov.ua>
13. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України – <http://www.dfp.gov.ua>
14. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку – <http://www.ssmc.gov.ua>
15. Пенсійний фонд України – <http://www.pfu.gov.ua>
16. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua>
17. Державна фінансова інспекція України <http://www.dkrs.gov.ua>
18. Головне управління реєстрації та ліцензування – <http://www.lpu.gov.ua>
19. Державне казначейство України – <http://www.treasury.gov.ua>
20. Національний банк України – <http://www.bank.gov.ua>
21. Національний Депозитарій України – www.ndu.gov.ua
22. Національний інститут стратегічних досліджень - <http://www.niss.gov.ua>
23. Рада підприємців України при Кабінеті Міністрів України – www.business-rada.kmu.org.ua
24. Рахункова палата України – <http://www.ac-rada.gov.ua>
25. Бизнес: Газета украинской буржуазии / Трудовой коллектив ЗАО «Издательство «Блиц-информ». - К. // <http://business.ua>
26. Вісник пенсійного фонду України / Спеціалізоване державне підприємство Пенсійного фонду України. - К. <http://www.vpf.com.ua/ua/archiv>

27. Вісник податкової служби України / Головна держ. податкова інспекція України. - К. // www.visnuk.com.ua
28. Дзеркало тижня: Міжнародний громадсько-політичний тижневик / ТОВ «Редакція газети «Дзеркало тижня». - К. // <http://www.zn.kiev.ua/ie/index>
29. Журнал європейської економіки / Тернопільська Академія народного господарства. - Тернопіль // <http://jee.te.ua>
30. Інститут Економічних досліджень та політичних консультацій. - К. <http://www.ier.kiev.ua>
31. Урядовий кур'єр: Газета органів державної виконавчої влади України / Кабінет Міністрів України. - К. // <http://uamedia.visti.net/uk>

Додаткова література

1. Азаров М. Я. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України [Текст]. 3 т. / кол. авторів [заг. редакція, М. Я. Азарова]. – К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010.
2. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси [Текст] / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – К., 2004.
3. Василик О. Д. Державні фінанси України [Текст] : Підруч. для студ. екон. спец. ВНЗ / О. Д. Василик, К. В. Павлюк / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
4. Василик О. Д. Теорія фінансів [Текст] / О. Д. Василик – К.: Вища школа, 2004.
5. Величко О. В. Фінанси [Текст] : Метод. вказ. для студ. екон. спец. ден. Форми навч. / О. В. Величко, В. О. Зінченко / Луганський національний педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ: Альма-матер, 2006.
6. Венгер В. В. Фінанси [Текст] : Навч. посіб. / В. В. Венгер – К., 2009.
7. Внукова Н. М., Кузменчук Н. В. Соціальне страхування [Текст] : Навч. посіб. / Н. М. Внукова, Н. В. Кузменчук. – Х.: ХДЕУ, 2009.

8. Воробйов Ю. М. Податкова система України: історія становлення та перспективи розвитку [Текст] / Ю. М. Воробйов // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2010. – № 3. С. 6-10. 538
9. Державні фінанси [Текст] : Навч. посібник / За заг. ред. В. Д. Базилевича – К.: Атіка, 2002.
10. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави [Текст] / М. М. Єрмошенко. – К., 2001.
11. Загородній А. Г. Фінансовий словник [Текст] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – 3-тє вид., випр. та доп. – К.: Т-во «Знання», 2000.
12. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейський країн [Текст] / В. В. Зайчикова. – К.: НДФІ, 2007.
13. Іванов Ю. Податкова система [Текст] : Підручник / Ю. Іванов, А. Крисоватий, О. Десятнюк. – К.: Атіка, 2009.
14. Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка) [Текст] : Навчальний посібник / за ред. С. В. Мочерного – 3-тє вид, стереотипне – Львів: „Новий Світ-2000”, 2006.
15. Історія економічних учень [Текст] : Підручник / Л. Я. Корнійчук, Н. О. Титаренко, А. М. Поручник [та ін.]; за ред. Л. Я. Корнійчук, Н. О. Титаренко. – К.: КНЕУ, 2001.
16. Історія економічних учень [Текст] : Підручник: У 2 ч. / За ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005.
17. Карасева М. В. Финансовое правоотношение [Текст] / М. В. Карасева. – М.: Изд-во НОРМА, 2001.
18. Карлін М. І. Державні фінанси України [Текст] : Навч. посіб. / М. І. Карлін – К. Знання, 2008.
19. Кириленко В. І. Місцеві бюджети України: (історія, теорія, практика) [Текст] / Кириленко К. – НІОС, 2000.
20. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України [Текст] / О. П. Кириленко. – К.: НІОС, 2008.

21. Корнієнко Т. Н. Податковий кодекс і стратегія розвитку економіки України [Текст] / Т. Н. Корнієнко, С. А. Корнієнко // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії: Економічні науки. – 2010. – № 2(24). – С. 145 – 149.
22. Костенко Ю. О. Фінансове право України [Текст] : Навчальний посібник / Ю. О. Костенко. – К., 2009.
23. Кудряшов В. П. Курс фінансів [Текст] : Навчальний посібник / В. П. Кудряшов – К.: Знання, 2008.
24. Лисенков Ю. Податкова система у схемах, діаграмах, таблицях [Текст] : навч. посіб. / Лисенков Ю. М., Педь І. В.; за ред. І. В. Педь; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - К. Зовнішня торгівля, 2011.
25. Лісовицький В. М. Історія економічних вчень [Текст] / В. М. Лісовицький. – Х.: ТОВ “Р.И.Ф.”, 2002.
26. Лютий І. О. Податкова система [Текст] : Навч.посіб. / Л. М. Демиденко, М. В. Романюк, В. Б. Тропіна, Ю. Л. Субботович – Х.: Легас, 2009.
27. Міжнародні фінанси [Текст] : Підручник / О. І. Рогач, А. С. Філіпченко, Т. С. Шемет [та ін.]; за ред. О. І. Рогач. – К.: Либідь, 2003.
28. Моринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини [Текст] : Підручник / С. Я. Моринець. – 4-те., перероб. і доп. – К.: Знання, 2004.
29. Опарин В. М. Финансы (Общая теория) [Текст] : Учеб. пособие / В. М. Опарин. – 4-е изд., без изменений. – К.: КНЕУ, 2007.
30. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) [Текст] : Навч. Посібник / В. М. Опарін. – 5-те вид., К.: КНЕУ, 2008.
31. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) [Текст] : Монографія / В. М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2005.
32. Оподаткування в Україні [Текст] : Навч. посіб. / Деева Н. М., Редіна Н. І. [та ін.]; за ред. Н. І. Редіної. – К.: Центр учбової літератури, 2009.
33. Орлюк О. П. Фінансове право [Текст] / О. П. Орлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2003.
34. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України [Текст] : Навч. посіб. /

- Ю. В. Пасічник. – К.: Знання-Прес, 2006.
35. Плиса В. Й. Страхування [Текст] : Навч. посіб. / В. Й. Плиса – К.: Каравела, 2005.
36. Поддерегін А. М. Фінанси підприємств [Текст] : Підручник / А. М. Поддерегін.– К.: КНЕУ, 2009.
37. Романенко О. П. Фінанси [Текст] : Підручник / О. П. Романенко. – К: Центр навчальної літератури, 2004.
38. Романенко О. Р. Фінанси [Текст] : Підручник / О. Р. Романенко. – К.: КНЕУ, 2009.
39. Ротова Т. А. Страхування [Текст] : Навч. посіб. / Т. А. Ротова – 2-ге вид. перероб. та допов. – К.: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2006.
40. Соколовська А. М. Основи теорії податків [Текст] : Навчальний посібник / А. М. Соколовська. – К.: 2010.
41. Сунцова С. О. Місцеві фінанси України [Текст] : Навчальний посібник / С. О. Сунцова.– К., 2009.
42. Сухоруков А. І., Ладюк О. Д. Фінансова безпека держави [Текст] : Навчальний посібник / А. І. Сухоруков, О. Д. Ладюк. – К.: Центр учбової літератури, 2007.
43. Таркуцяк А. О. Страхові послуги [Текст] : Навч. посібник / А. О. Таркуцяк. – К.: Європейський університет, 2003.
44. Теорія фінансів [Текст] : Навчальний посібник / За заг. ред. О.Д. Василика. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
45. Угровецький О. П. Система оподаткування в Україні: становлення, реформування, адміністрування [Текст] : Монографія / Угровецький О.П. – Х.: Золота миля, 2009.
46. Федосов В. М., Юрій С. І. Теорія фінансів [Текст] : Підручник / В. М. Федосов, С. І. Юрій. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
47. Фещенко А. В. Бюджетна система України [Текст] : Навч. пос. / А. В. Фещенко, П. В. Проноза, Н. В. Кузьминчук – К.: «Кондор», 2008.
48. Фінанси [Текст] : Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. Дисципліни

- / О. Р. Романенко, С. Я. Огородник, М. С. Зязюн, А. А. Славкова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2006.
49. Фінанси [Текст] : Учебник для вузов / Под ред. В.В. Ковалева. – М.: ПБОЮЛ М.А.Захаров, 2001.
50. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит [Текст] : Підручник / За ред. Л. О. Дробозіної – Рівне: ВЕРТЕКС, 2001.
51. Фінанси: Навчальний посібник / Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін. – Х.: Видавництво «Лідер», 2013. – 560 с.
52. Фінансовий менеджмент [Текст] : Підр. / Кер. кол. автор. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005.
53. Царук О. В. Інформаційне забезпечення статистичного аналізу та оцінки державного боргу [Текст] / О. В. Царук // НТІ.– 2006. – № 1.– С. 35-38.
54. Царук О. В. Концептуальні основи та статистичні індикатори оцінки боргової безпеки держави [Текст] / О. В. Царук // Світ фінансів.– 2007.– № 1 (10).– С. 46-50.
55. Юрій С. І. Казначейська система [Текст] : Підручник / С. І. Юрій, В. І. Стоян, М. Й. Мац. – Тернопіль: Карт-бланш, 2009.
56. Юрій С. І. Соціальне страхування [Текст] : Підручник / С. І. Юрій, М. П. Шаварина, Н. В. Шаманська. – К.: Кондор, 2009.
57. Юрій С. І. Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики в Україні [Текст] : монографія / С. І. Юрій – Тернопіль: ТНЕУ, 2010.
58. Юрія С. І. Фінанси [Текст]: Підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008.